

Geçmişten Günümüze New Age Hareketine Genel Bir Bakış

 SERPİL BOZKURT ^a

Öz: Din, insan var olduğundan beri var olan bir olgudur. Sosyal hayat için-
de dinin insanların hayatlarındaki yeri ve onlar için hangi anlamı ifade etti-
ği zamana, yere ve toplumlara göre farklılık gösterse de insanın bir yarat-
cıyı bulup, ona teslim olması fitratında olan bir özelliğidir. Yani insan için
bir ihtiyaçtır. Bu sebeple de insanların bu duygusu, geçmişten bu yana hep
en kolay sömürülen duygulardan biri olmuştur. Batı dünyasında yirminci
yüzyılda ortaya çıkan yeni dini hareketler de bu konularda insanları etra-
fında toplayan faaliyetlerdir. Çok kısa sürede hem dünyada hem de ülke-
mizde yayılma faaliyetleri göstermişlerdir. Bu akımlardan biri de New Age
adıylabilen Yeni Çağ akımıdır. Hareketin meydana gelmesinde ve oluş-
masında çeşitli faktörlerin etkili olduğu görülmüştür. Bu hareket geniş çaplı
faaliyetleri bulunan bir akımdır. Belli bir dine ya da dini otoriteye bağlı ol-
mamakla birlikte her kesimden, her yaştan insana hitap edebilecekleri ve
dikkatini çekip kendi taraflarına alabilecekleri faaliyet sahası kurmuşlardır.
Bu yazımızda hareketle ilgili genel bir sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din, dinler tarihi, yeni dini hareketler, New Age ha-
reketi, Yeni Çağ.

^a Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, LEE, Felsefe ve Din Bilimleri Programı
bozkurt.serpil@hbv.edu.tr

An Overview of the New Age Movement from Past to Present

Abstract: Religion is a phenomenon that has existed since human existence. Although the place of religion in people's lives and what it means to them differs depending upon time, location and society; finding a creator and giving in to them is a feature coming from the disposition of mankind. Therefore, a need for humans. For this reason, this sentiment of people has always been one of the most easily exploited. The new religious movements that emerged in the western world during the 20th century are actions that have been gathering people around about these matters. They had spread around the world and Türkiye in a brief period. One of these movements is called the "New Age" movement. It has been observed that various factors had affected the occurrence and formation of the movement. This movement has wide-ranging activities. Besides not being affiliated with a particular religion or a religious authority, they have established a field of activity that appeals to people of all ages and statuses and attracts them. In this article, general information about the movement will be presented.

Keywords: Religion, history of religions, new religious movements, New Age movement, New Age.

Giriş

Dünya üzerinde, geçmişten günümüze gelen tüm dinlerde mutlaka farklı görüşler, ayrılan noktalar ve bazı anlayışlarda da parçalanmalar görülmüştür. Tüm bunlara küreselleşme ve sanayileşme de eklenince birçok yeni dini hareket ortaya çıkmıştır. Ancak ortaya çıkan yeni dini hareketler, tarih boyunca ortaya çıkan dinlerden birçok yönden farklılık göstermektedir. Çünkü yeni dini hareketler, sadece dinsel olarak değil; siyasal, ekonomik, sosyolojik ve teknolojik gelişmelerin de etkisiyle meydana gelen konulardır. Bu hareketler, tamamen çıkarlarına göre, kendilerini bazen dini, bazen bilimsel, bazen sağlık alanında, bazen de kültürel alanlarda ve seçtikleri hedef sahasına göre oluşmuşlardır.

Bu hareket, kapsamını sadece belli bir alanda kısıtlamamış ve çok geniş bir alanda faaliyet göstermiştir. Bu çalışmadaki amaç, konu ile ilgili bilgi edinmek isteyenlere, hareketle ilgili genel bir bakış açısı kazandırmaktır. Çalışma, konu ile ilgili yazılmış kitaplar, tezler, makaleler ve dergi gibi kaynaklardan istifade ederek ortaya çıkarılmıştır. Çalışmada New Age hareketi beş bölüm halinde incelenmiştir. İlk bölümde New Age hareketinin ortaya çıkışı, yani tarihçesi, ikinci bölümde genel özellikleri ve öğretileri, üçüncü bölümde hareketin bazı ana kavramları, dördüncü bölümde hareketin sosyolojik boyutu ve son bölüm olan beşinci bölümde Türkiye'deki bazı faaliyet alanları genel olarak ele alınmıştır.

1. New Age Hareketinin Ortaya Çıkışı/Tarihçesi

1.1. Tarihçe

Bu akım, 1960'lı yıllarda Amerika' da ortaya çıkan, sonrasında da Avrupa'ya dağılan bir akımdır. Hareketin amacı insanlık ve evrenin birliğini oluşturmaktır. Hareket, bu amaç için okültizm, esoterik, kişisel tecrübeler ve terapiyi kullanılır (Özkan, 2002, 123). Okültizm, ezoterizmin anlamdaşı veya tahrif edilmiş şeklidir. Din ve bilimin içeriğiyle bağdaşmayan parapsikolojik konuları ve tecrübeleri konu alır. Bunlar görünmeyen varlıklar, UFO'lar, değişik vampir efsaneleri gibi konuları içermektedir (Yeşilyurt, 2018, 205). New Age, yeni çağ anlamını ifade eden bir kavram olarak

1980'lerde üne kavuşan birtakım topluluklar için kullanılmıştır (Köse, 2011, 133).

New Age akımı oluşmasından zamanımıza kadarki sürede hep bir tanımlanma sorunu yaşamıştır. 1960'lı senelerden bu zamana bu konuyu araştıran kişilerce bir tanımlanma yapılmaya çalışılmış fakat herkesin ortak karar verdiği bir kesin tanım yapılamamıştır. Çünkü bu konuyu araştıranlar konuya şahıslarının temsil gösterdiği alan açısından baktıkları için bu kavramla alakalı ortaya çıkan tanımlamalar da birbirine benzememektedir (Aydın, 2015, 43-45). Ayrıca içerisinde diğer inanışlarla benzer bazı inanç ve aktiviteler barındırmış olmasından dolayı bu hareketin nerede başlayıp hangi noktada son bulduğu konusunda araştırmacılar zorluk yaşamıştır (Başkaya, 2006, 9). Bu akım insanların içlerinde biriktirdiklerini meydana çıkarıp onları kabul edip yüzleştikleri, onlarla barış halinde olmak zorunluluğunda olacakları "içsel uyanış ve değişim zamanı" diye de tanımlanmıştır (Albasan, 2006, 14).

Ruhçu bir eksende gelişmiş, çağdaş bir ilerleme inanışı olan New Age, bireyin ruhsal olarak değişmesinin yanında, çok değişik toplu hareketlerini ve hipotezlerini de içermektedir. Bu akımın ismi, astrolojiden gelmektedir ve kelime manasına bakılırsa yeni çağ manasını içerdiği gibi özelde kova burcu anlamında da kullanılmaktadır (Özkan, 2002, 127).

Yeni Çağ gruplarından çoğunun temelleri 19. yüzyıl bitimine ait ezoterik tarzına, bazılarının ki de 20. yüzyılda meydana gelen insan potansiyellerini artırma hareketlerine dayanır. Günümüzde bu hareketi değerli kılan en göz önündeki özellik, çağdaş toplumda dini özellikler ihtiva eden bir tezat kültür olarak ön plana çıkmalarıdır (Köse, 2011, 133). Bu hareket, temelde bireyin kozmik yapısını inceleyen, insanlığın bir olması ve barışını amaç edinen, gelişimde evrensel kurallar ve ruhsal hakikatleri kendine konu edinen bir harektir. Tinsel kökenli bilgilerden, daha çağdaş ve bilimsel yaklaşımlara; yerleşik ezoterik öğretilerden, çağdaş yaşamın psikik uygulamalarına kadar uzanan çok geniş çaplı bir bilgi donanım sonucu ortaya çıkmıştır (Aubyn, 1998, 7).

Bu hareket grupları “kült” olarak tanımlanabilir. Grupları birbirinden bağımsız, kapsamlı bir hareket olarak tanımlamak doğru olmaz. Zira bu gruplar tek başlarına bir hareket oluşturabilecek nizama sahip değildirler. Kültler iki şekilde sınıflandırılıp değerlendirilebilir. İlk sırada “müşterili kültürler” devamında “seyircili kültürler” yer almaktadır. Müşterili kültürlerde, satan da, alan da vardır. Buna örnek olarak yeni çağ akımını benimseyen terapi grupları verilmektedir. Seyircili olan ise okuyanlar ve izleyenlere hitap eden taraftır. Buna örnek de kitap, konferans dergi, seminer gibi örnekler olabilmektedir (Köse, 2011, 134).

Bu hareket bir akımdan öte düşünme ve felsefe şekli kapsamında değerlendirilmektedir. Hareketi benimseyenler kendileri için "yeni bir arayış içinde olan" şeklinde tanımlama yaparlar ve bu hareket içerisindeki kişiler, diğer dinlerle olan münasebetleri açısından üç grupta değerlendirilmektedir. Birinci grupta, bu harekete karşı sempatisi olan bir başka inançla ilişkisi olmayanlar; ikinci sırada, bu akımın sunduğu yeni düşüncelere ve tecrübelere ilgi duyan, bunun yanında geleneksel dinlerle münasebetine devam edenler; üçüncü sırada da bu harekete gerçek anlamda aidiyet hissedip, geleneksel inançları tamamen bitmiş olarak görenler yer almaktadır (Köse, 2011, 134-135).

Sonuç olarak bu yeni dini akım, semavi dinler, Uzakdoğu dinleri, bilim, teknoloji ve bazı öğretilerin bir araya getirilerek oluşturduğu eklektik yapıdaki bir yeni dini hareket olma özelliğini taşır.

1.2. Hareketin Kurucuları

New Age akımının belli bir kurucusu mevcut değildir. O, çeşitli kanallardan ortaya çıkmış olan bir akımdır. New Age hareketine Alice Ann Bailey Türkçede yeni çağ anlamına gelen hareketin ismini ve bu akımda kullanılan “Kova Burcu” ismini kazandırmıştır. Yazarın bu konuda birçok eseri vardır (Özkan, 2002, 127). İlerleyen zamanlarda, bu akımla Marilyn Ferguson, Ina-Maria Grevus ve Ingo Mörrh gibi isimler de ilgilenmişlerdir. New Age akımına Mark Albrecht’ de katkıda bulunmuştur (Özkan, 2002, 127-128).

1.3. Hareketin Merkezi

New Age topluluklarının ortak olduğu herhangi bir merkezleri bulunmamaktadır (Köse, 2011, 135). Bu akımı destekleyen ve simgeleyenlerin en fazla buldukları yer California'dır (Özkan, 2002, 128).

1.4. Hareketin Sembolü

New Age akımı doğaya yönelmiştir ve kendilerine simge olarak da "gökkuşağı" simgesini seçmişlerdir. Bu simge İskandinav Mitolojisinden gelmektedir. Simge yeryüzü ile gökyüzü mesafesinde oluşan bir köprü kavramı ile ifade edilmektedir. Bu düşüncede Tanrılar dünyayı ziyaret etmeği arzularsa buraya bu simgeyle giderler. Bu simgedeki renkler; sarı, mor, kırmızı, mavi, turuncu, açık mavi ve yeşildir. Her renk farklı bir manaya sahiptir. (Özkan, 2002, 129).

2. Genel Özellikler ve Öğretiler

2.1. New Age Hareketi'nin Başlıca Özellikleri

New Age akımları yerleşik eski dinlerle bazı yönlerden benzerlik gösterdiği gibi bazı yönlerden de ayrıldığı görülmektedir (Biçer, 2008, 72). Hareket yeni bir terim olmasının yanı sıra, temelleri daha önceki çağlara kadar gitmektedir. Budizm, Uzakdoğu inanışları, Hint dini akımları, hatta ondan önceki putperest inanışlar ve Hristiyan öğretileri gibi şeylerden müteşekkildir (Develi, 2019, 68). Bu akımın bazı ifadeleri farklı dini hareketlerde de vardır ancak bu durumdan iki akımın da benzer olduğu sonucu çıkmamaktadır (Aydın, 2015, 56). Evrensel dinler ve bazı tinsel akımların özelliklerinin, modernizmle birleşip yorumlanması ve bunun sonucunda da tam olarak bağlı oldukları bir yer olmamasından dolayı yeni çağ akımı süreç içerisinde değişikliklere uğramış, eklemeler yapılmış ve değişik inanç ya da düşünceler de türemiştir (Başkaya, 2006, 64). New Age seçmeci bir yapıdaki hareket olduğu için farklı kültürlerden ve farklı inanış ve düşüncelerden oluşup içinde de birçok ilkeyi bulundurmaktadır (Köse, 2011, 135).

New Age hareketi içerisinde birden çok grup mevcuttur ve bu gruplar arasında uygulamalarda farklılıklar görülse de ortak olan bazı özellikler de ortaya çıkmaktadır (Pınarbaşı, 2020, 91). Tek

başına bir din olduğu söylenemez ancak dinden farklı bir nitelikte taşımamaktadır. Ahlaki yanı güçlüdür ancak bu hareket için tam anlamıyla bir ahlak sistemidir denilemez. Dinsel anlamda sistemli bir yapıya sahip değildir ve herhangi bir kurumsal dayanağı bulunmamaktadır. Seçmecî bir anlayışa sahiptir, bireyler yaşamlarındaki birçok şey için tercihte bulunma hakkına sahiptirler. Hareketin bir efsanelere dayanma, mitolojiye dayanma özelliği mevcuttur. Hareket yapısı itibarıyla rasyonel sonrası ve rasyonel öncesi dönemleri içermektedir. Bu akım modern zamanda daha farklı bir yapıya bürünmüş olsa da geçmişinden de kopuktur denilememektedir. Birçok dini ve yine farklı farklı kültürel değerlerle seçmece olarak oluşmuş bir harekettir. Bu akımın özelliklerinden biri de gizli mesajlar vermesidir yani gruba ait olmayan birinin anlayamayacağı bir iletişim metodu yöntemine sahiptirler. Geçmiş dinlerden kendi ihtiyaç duydukları özellikleri benimseyip, ihtiyaç duymadıkları özellikleri almayarak hareketlerini oluşturmuşlardır. Bu harekette yine evrim terimi önemsenen terimler arasındadır ve evrim derken sadece fiziksel olarak değil ruhun da evriminin gerçekleşeceğini düşünürler. Bu hareketin ele aldığı kavramlardan biri de reenkarnasyondur. Bunun yanında diğer dinlerden ihtiyaçları olan özellikleri alma noktasında yine Hint ve Uzakdoğu dinlerinden karma kavramını da kullanmışlardır. Bu hareket bireysel yönü ön plana çıkarmaktadır (Pınarbaşı, 2020, 91-93).

2.2. New Age Hareketi'nin Öğretileri

2.2.1. Spirüalitezim ve Bilimsellik

Spiritizm ruh anlamına gelir ve Latince spiritustan türemiştir. İki şekilde ortaya çıkar: Birincisi, öldükten sonra ruhun ya da ruhun bir kısmının hayatına devam edişidir. İkincisiyse bazı insanlar ya da bazı metotlar vasıtasıyla ölmüşlerle iletişime geçilebileceğidir. Geçmiş zamandan günümüze kadar ruhların var olduğu ve onların dünyasıyla iletişime geçilebileceği fikri sürekli ortaya konulmuştur. Spiritizm akımı bazı bilim adamlarının önderliğinde dünyanın birçok yerine yayılmıştır (Özkan, 2006, 61).

Batıda 18. yüzyılda ortaya çıkan deneysellik görüşü ve aklın

ön plana alınması sonucu insanların geleneksel olandan kopup aklı, deneyi, gözlemi ön plana almasını ortaya çıkaran bir dönem haline gelmiştir (Doğan, 2020, 39). Bu yüzyıldaki görüşler, insanlığın olağanüstü evren düşüncesini kabul etmemekle birlikte doğal nedenleri, meydana gelen her şeyin asıl sebebi olarak öne çıkarmışlardır. Bu yüzyıl ile birlikte fiziksel alanla ussal alan arasında bir bağ olduğu Newtoncu bilim insanı Emmanuel Swedenborg gibi bilim insanları tarafından kabullenilmiştir. Swedenborg, her fiziksel şeyin spiritüel evrende olduğu ve aksi yönde her spiritüel durumda evrende bir şekilde var olacağı gibi kanunlarla Amerika'daki bazı grupları da etkilemiştir (Uysal, 2015, 66). Bu hareketin bilimsel düşünüşünü şekillendiren tek faktör Newtoncu anlayış olarak düşünülmemelidir. Burada sezginin ön plana çıkarıldığı doğa felsefesi yine bu anlayış kapsamına katılır ve bu felsefe ussal bir bilgi bilimini reddeder. Dolayısıyla bu akımın spiritüel dayanaklara oturtulduğu düşüncesi daha rahat anlaşılabilir. Psikolojideki öne çıkan adlardan William James, kadim dinlerde olağanüstü olarak görülen durumlarla, bilim metodolojisi ilişkisindeki açıklığı bilimsel alana yönlendirerek yok etmeye çalışmıştır. James ilerleyen zamanlarda, insanın bilinçaltıyla psişik kavramıyla adlandırılan dini tecrübeleri anlatabilmek için bilimsel kanıtlanabilirlik yani deney ve gözlem yöntemlerinden yararlanmış ve bu konuda da bu yoldan gitmek isteyen insanlara liderlik yapmıştır (Başkaya, 2006, 73). Bu akım, kendilerinin ortaya çıkmalarında tüm sahalarda yenilik fikrini öne çıkarmışlar ve bunu da çok bariz bir şekilde ifade etmişlerdir. Bunun yanında ekoloji, bilim, psikoloji ve spiritüalizm konularının başlarına New, yani yeni kelimesini eklemiştir (Doğan, 2020, 40).

Yeni Çağ akımının yeni bilim terimini ortaya koymalarına dayanarak şunlar dile getirilebilir: Sosyal hayatta bireyi ve aynı zamanda tabiattaki gerçekleşen şeylerin hepsini çağdaş bilimin ifade ettiği şekilde bir tek aklı kullanarak, yalnızca bilimsel verilerle ortaya koymak çok mümkün görünmemektedir ve yalnızca bilimin ortaya koyduğu verilerle insan ve dünya açıklanamamıştır. Çünkü evren bir tek, tabiat kanunlarının kol gezdiği bir yer değil-

dir ve dünyayı ve dünyanın düzeniyle ilgili şeyleri açıklamak için farklı kanallar ortaya konulmalıdır. Dolayısıyla Dünya sadece somut şeylerin olduğu deney ve gözlemin ispatlayarak, maddi şeyler ortaya koyduğu bir yer değildir. Dünya, enerjisi olan bir düzendir. Dolayısıyla bu akıma göre bilimin ortaya koyması gereken asıl şey dünyadaki madde ile dünyada ortaya çıkan enerji arasında oluşan ilişkiyi meydana çıkarmaktır (Doğan, 2020, 40).

New Age hareketi dört ana başlık etrafında şekillenmektedir: Determinizm, evrimcilik, holizm ve deneyimdir (Uysal, 2015, 67).

2.2.2. Binyılcılık

Dünyadaki toplumlarda, toplumların bazılarında evrenin yok oluşu yani bir kıyamet görüşü oluşmuştur ve binyılcık kavramı da dünyanın yok oluşundan önce bin yıl süreyle devam edecek bir sulh ortamının olacağı ve toplumdaki bireylerin yaşayacağı refah içerisinde bir zamanın geleceğine olan inanıştır (Doğan, 2020, 47). Yaşadığı hayattan memnun olmayan insanların, haksızlığa uğradıklarını düşünen kişilerin hayatlarında binyılcılık anlayışı büyük yer kaplar. Çünkü insanlar, hayatlarındaki haksızlıkların bu binyılcılık çağ ile biteceğini düşünmektedirler. New Age akımı da binyılcılık inancı ile ilgili görüşler taşıdığı için bu akım içerisinde değerlendirilir. Fakat bu akımın bazı dinlerdeki kurtarıcı bir kişinin geleceği düşüncesi gibi bir düşüncesi mevcut değildir. Onun yerine bu akım, Zodyak çağı dedikleri astrolojik bir zamanın olduğuna inanır (Doğan, 2020, 48).

Bu akıma göre kova burcu çağına geçişle birlikte bilinçte çok önemli evreler atlanacaktır ve bu çağın ana gayesi bireylerin bireysel olarak sorumluluklar almaları gereken noktada kendileri için yapmadıkları şeyleri tecrübe etme fırsatı kazanmalarını da sağlayacaktır (Aubyn, 1998, 14). Kova burcu döneminin tam anlamıyla hangi tarihte başladığı ile ilgili Yeni Çağ akımı taraftarları arasında hiçbir şekilde bir beyan bulunmamaktadır (Acar, 2009, 35). Bu konuyla ilgili yapılan yorumlarda balık burcu döneminin de başlaması ve ne kadar sürdüğü ile ilgili kimsenin bir bilgiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır. Örneğin; bu konu ile ilgili bazı astrolog-

lar, bir çağdan diğer bir çağa tabii afetler ya da sıkıntılı ortamların yaşanması sonucu geçileceğini söylerken, bazıları da bunun aşama aşama ortaya çıkacağı ve insanların da bu değişim ile birlikte kendi doğalarını oluşturmadaki rollerinin belli olacağını savunmaktadır (Uysal, 2015, 73). Bu çağa geçişin güvenilir bir şekilde ortaya çıkması için de toplumun bir arada olması, bir denge halinde olması ve birlik içerisinde hareket etmesi gerekmektedir (Aubyn, 1988, 16).

2.2.3. *Hermenötik Yeniden İnşa*

Hermenötik "yorum bilgisi" manasında kullanılan bir kavramdır. Herhangi bir durum oluştuğunda kişinin süreç içerisinde bu durumla ilgili düşüncesi değişebilmektedir (Acar, 2009, 35). New Age'in genel inanış ve öğretileri hermenotik yeniden inşa kavramını kullanmaya uygun bir ortam ortaya çıkarmaktadır. Bu hareket, bu ortam etrafında, izleyiciler, yorumcular, yazarlar, okuyan kendini geliştiren topluluklar tarafından şekillendirilip yorumlanmaktadır (Başkaya, 2006, 95). Bu yeni dinin hareketin taraftarları, inandıkları ilkeler çerçevesinde, bu ilkelerin esnek olması sebebiyle de diğer dinlere ya da dini akımlara ait olan inanışları kendilerine göre yorumlayıp değiştirebilmekte ve yine çıkarlarına uygun olarak bunları düzenleyebilmektedir. Bu hareketi diğer yeni dini akımlardan, farklı kılan şey de yaptıkları yorumlamalarda kullandıkları dil zenginliği ve çeşitliliğidir. Bu hareket reenkarnasyonu bir tekamül vasıtası olarak görür ve bu oluşum içerisinde her varlık deneyimini ortaya çıkarmak için çeşitli kimlik ya da beden içerisinde belli dönemler halinde madde aleminde tekrar ortaya çıkar ve bu da o inanışın bir kanunu olarak görülür. Bu süreç, sürekli en iyiye ve en mükemmele varma noktasına kadar işler. Bu noktaya varıldıktan sonra da kişi artık evrene zorunlu olarak gelme döngüsünden kurtulmakta ve bundan sonraki süreç onun kendi isteğine bırakılmaktadır (Acar, 2009, 36).

2.2.4. *Tanrı*

Öz-Tanrıçılık: New Age hareketinde yerleşik dinlerdeki bir yüce yaratıcı, tek otorite gibi bir inanışı temsil eden anlayış yoktur.

Kadim dinlerdeki, doğaüstü, tek yaratıcı ya da varlıklara atfedilen özellikler bu akıma göre bireyin kendisinde, kendi zihninde, kendi duygularında ve kendi ruhunda yer almaktadır. Yani Tanrı'nın özellikleri, kişinin özünde bulunur (Başkaya, 2006, 90). Bu inancın mensupları için Tanrı kavramı belirsizlik içerir. Onlar için Tanrı hayat veren bir enerji anlamını taşımaktadır. Yani bu harekete göre, Tanrı, yasalar belirleyen, hayatta bazı sınırlar çizen bir otorite olarak görülmemektedir (Aydın, 2015, 61).

New Age grupları kurucularından Eileen Caddy, ilk başta ilahi vahyin kaynağının Tanrı olduğunu zannettiğini sonrasında ise bunda yanıldığını, bunun asıl kaynağının üst benlik olduğunu anladığını belirtmiştir. Tanrı-insan ayrımının bulunmadığına ve kendisinin kozmik bilinci olan bir üstün varlık olduğuna inanmıştır (Köse, 2011, 139). Bu harekette Tanrı, kişisel olmayan bir kuvvet anlamında düşünülmektedir ve buradaki Tanrı anlayışı, ilahi dinlerdeki Tanrı anlayışıyla benzerlik göstermemektedir. İnsan ya dünyada kişisel olmayan bir kuvvet ya da bir enerjinin bulunmadığı görüşünü içermektedir (Özkan, 2006, 132-133).

2.2.5. İnsan

Yeniçağ felsefesi, insanı merkeze almaktadır ve insanın bilincinin, benliğinin sonsuz olduğuna inanmaktadır (Köse, 2011, 138). Kova burcundan bir önceki dönem olan balık burcu döneminde bireyler, Tanrıya karşı güven duygusu içerisindeydiler. Ancak şu anda olan kova burcu döneminde bireyin kendisi asıl Tanrı yerine geçecektir ve bununla birlikte şimdiki zamana kadar dikkatini çekmeyen ya da farkına varmadığı bazı şeyleri keşfetme ve kullanma özelliğini gösterecektir (Özkan, 2006, 130). İnsan, yaşam ve yaşamın da ruhu olarak adlandırılmaktadır (Özkan, 2006, 131). Bu harekette insanın ölümsüzlük özelliği olduğuna inanılmaktadır. Dolayısıyla da insan, üstün bir varlık olarak yani Tanrısal özellikleri olan bir varlık olarak görülmektedir (Albasan, 2006, 16).

2.2.6. Pragmatizm

Bu felsefi akım İngiltere'de ortaya çıkmıştır ve bireyin yararına olan şeyin ona fayda getiren şey olduğu görüşüne dayanır (Uysal,

2015, 78). Bu ekol, bir düşüncenin ya da öne çıkan bir fikrin işe yarar olduğu takdirde toplumda kabul edildiği ve bireye sunulan bir fikrin anlamını, bu fikri kabul etmenin doğacağı farklılıklarda ya da neden olacağı şeylerde aranması gerektiğini ortaya koyan bir felsefedir (Doğan, 2020, 52-53). Görüşe göre faydanın, bireydeki iyi kavramının taşıdığı anlamı taşıması, o bireyin inancında da bir olumlu etki yaratmaktadır ve bu görüşlerde, dünyevileşmiş dünyadan, ciddi anlamda kişi memnuniyet taşır ve bütün hayatında olumlu bir etki yaratır (Uysal, 2015, 79).

2.2.7. Şifa ve Kişisel Gelişim

Yeni Çağ akımı düşüncesine göre, gelişen hayatla birlikte modernlik kavramı insana, onun bünyesine de zor gelebilecek bazı görevler yüklemiştir ve insan bu görevleri yerine getirmeye çalışırken de farklı sorumlulukları da üzerine almak zorunda kalmıştır. Bu da insan için bazı sorunlara yol açmaktadır. İnsanın psikolojik durumunun kötüleşmesine, fizyolojik olarak bazı sıkıntılarının çıkmasına, çabuk hastalanabilmesine yol açabilmektedir. Modern hayatla birlikte insanın doğal hayattan kopması da onun için hem biyolojik hem de psikolojik hastalıklara çok çabuk yakalanabilmesine neden olmuştur. Bu akıma göre insan yaratılışı gereğince, tabiatın kopmamalı ve şifanın da tabiatın geldiğine inanmalıdır. Şifacı gruplar, insanın sağlıklı olabilmesini hem fizyolojik hem de psikolojik olarak iyi olmasına bağlar ve fiziksel ve psikolojik sağlığının da bir uyum halinde olması gerektiği görüşündedirler (Doğan, 2020, 57).

2.2.8. Eklektizm

New Age hareketinin baskın özelliklerinden biri de eklektik bir hareket olarak ortaya çıkışıdır. Yani birçok din ve dini akımdan izler taşımaktadır. Bu akımı ana bir başlık altında belirlemeyi zorlaştıran durum da aslında bu akımın eklektik bir yapıda olmasıdır (Başkaya, 2006, 87).

3. New Age ile İlgili Bazı Temel Kavramlar

3.1. Reenkarnasyon ve Karma İnanışı

Reenkarnasyon, bireyin ruhunun ölümsüzlüğü ve öldükten

sonrasında bu dünyada tekrar var olmayı sürdüreceğine olan inançtır ve dünya üzerindeki birçok dini harekette bulunan bir inançtır (Aydın, 2015, 64). Reenkarnasyon düşüncesinde farklı dini hareketlerde farklı düşünceler ortaya çıkmış olsa da en genel düşünce olarak, dünyanın kişiye öğreteceği her şeyi deneyimlemek amacıyla tekrar tekrar dünyaya gelmekte olduğudur ve bu geliş, dünyanın sahip olduğu tüm bilgilerde en üst, yani mükemmellik derecesine varıncaya kadar da sürekli devam etmektedir (Aubyn, 1998, 27). Dünya üzerindeki aşamalar, eğitimler bittikten sonra, tekrar dünyada var olma ihtiyacı yani reenkarne olma ihtiyacının ortadan kalkacağı söylenmektedir ve devamında eğer dünyaya gelmek için iyi bir neden varsa, kişi dünyada tekrardan rol almayı da seçebilmektedir. Bu bahsedilen neden kişisel bir neden değil, genel olarak tüm insanlara yardımcı olmak, onları eğitmek gibi sebeplerden oluşmaktadır (Aubyn, 1998, 28).

Çok eski kültürler ve eski milletlerde de olan bu inanın bazı ortak özellikleri içerdiği ortaya çıkmaktadır. Bu özellikler: Bir insanın ruhu sürekli bir bedenden başka bir bedene geçme şeklinde bir döngü içerisinde. Mükafat ya da ceza çekimi için ahiret gibi bir düşünce değil hepsinin bedende gerçekleştiğine inanılmaktadır. İyi davranışlarda bulunanlar bunun karşılığını bir sonraki hayatlarında daha üst derecede bir bedende dünyaya gelmek şeklinde alırlar. Kötü davranış gösterenlerse bunun sonucunu daha alt seviyedeki bir varlıkta dünyaya gelmek şeklinde alırlar. Bu dönüşüm sürekli devam eder. Cennet ya da cehennem gibi kavramlar yoktur (Baloğlu, 2001, 200).

Karma inancı: Karma kelimesi, kelime anlamı olarak hareket, fiil manasında kullanılmaktadır. Bu inancı benimseyenlere göre, birey geçmişte hangi fiili gerçekleştirmişse gelecek zamanda da onun sonuçlarını görecektir. Burada geçmiş derken, insanın önceki yaşamı, gelecek zaman derken de öldükten sonra yeniden başlayacağını düşündükleri yaşamlarıdır. Örneğin; bugün yoksul olan bir bireyin, önceki yaşamında olumsuz davranışlar yaptığı ve bunun sonucunda da şimdiki yaşamında bu duruma düştüğüne inanılmıştır (Aydın, 2015, 67). Bu inancı benimseyenler için karma ina-

nışı çok adil bir prensiptir ve onlara göre karmaya karşı direnmek ya da ondan şikâyet etmek bir işe yaramamaktadır. Çünkü “ne ekersek onu biçeriz” anlayışı hakimdir ve bunun için de dıştan gelen herhangi bir yönetime asla ihtiyaç duyulmamıştır. Karma'nın, yaşamda kendiliğinden var olduğu ve insanın neyi hak ettiyse hayatında da onunla bizzat karşılaştığı görüşünü içermektedir (Aubyn, 1998, 34).

3.2. Meditasyon

Meditasyon kelimesi Latince bir kelimedir ve “derin düşünme” anlamına gelmektedir. Çok fazla çeşidi bulunan bu yöntem, bazen herhangi bir şey düşünmeme anlamına da gelebilmektedir. Bu kelime, bireyin tüm mutluluk kaynaklarını, zekâ ve enerji kaynaklarını belirleyip ortaya çıkarmak ve hayatında gergin olduğu şeyleri minimum seviyeye indirmeyi hedefleyen bir yöntemdir. Bu yöntemi savunanlara göre, meditasyon, bireylerin üzerinde olumlu bir etki ortaya çıkarır ve verimli bir hayat sürmelerini sağlar (Turan & Uzun, 2018, 166). Meditasyon, düşünmenin ifade edildiği ve aynı zamanda da ortaya konulduğu psikolojik bir ilerleme sürecinden meydana gelir. Algısal, tepkisel, düşünsel ve yaratıcı süreçlerden oluşmak üzere toplamda 4 aşamadır. Tepkisel ve algısal süreçler sadece, bireyin kişilik seviyesinde olmak üzere devreye giren ruhsal bir süreçtir. Son iki aşamaya geçmek ise çok kolay bir aşama olarak düşünülmemelidir. Bunun için, birey zihnini boş hale getirmeli, ciddi anlamda konsantre hale gelmeli ve düzenli aralıklarla çalışmalarla ilişkilendirilmelidir (Albasan, 2006, 59-60).

Birçok değişik meditasyon öğretileri mevcuttur, fakat bunların çoğunda ortak bir özellik mevcuttur ki, o da sistemli bir şekilde nefes egzersizi yapılmasıdır. Seans esnasında, gerçek anlamda bir teneffüs düzeni kazandırılır ve bu da normal günlük yaşantıda, çoğu insanın beceremediği bir durumdur. Bu alışkanlık düzenli olarak tekrar edildiğinde, bireyin, sağlığına çok önemli olumlu etkileri bulunmaktadır. Meditasyon seansı esnasında, oturma duruşu da bir hayli önemli görülür. Bu da kurumdan kuruma değişiklik göstermektedir. Ancak genel olarak, bağdaş ve lotus düzeninde oturmak öğretilir. Bazı kurumlarda seans sırasında alçak

yapılmış oturaklara diz çökme pozisyonunda oturulur, bazılarında sırt kısmı daha dik duran bir oturakta oturulmaları bildirilir. Farklı farklı kurumlarda, farklı farklı uygulamalarla yapılan şeyde ortak olan nokta şudur ki sırt kısmı daima dik olmalıdır. Çünkü böylece enerjinin insan vücudundaki tüm çakralarda dolaşım sağlayabileceğine inanılmaktadır (Aubyn, 1998, 112).

3.3. Feng Shui

Bu kavram Çince kaynaklı bir kavramdır ve “rüzgâr ve su” anlamına gelir. Bu kelimeler birleşince de bireyin etrafındaki tabii çevresini adlandırmaktadır. Kısaca, insanın yazgısını iyi yönlendirmek açısından, etrafındaki çevreyi bir düzene koymasını ele alan eski bir sanattır. Bu kavram bireyin; bitkiler, renkler, etrafındaki eşyaların şekli, eşyalar, ortaya konulmuş eserler gibi şeyleri kullanarak kişinin yaşadığı konut ya da çalıştığı iş yerinde düzenli bir ortam ortaya çıkarma çabasıyla hareket eden bir felsefedir. Bu felsefeyi uygulayanlar da bu kavramı, bireyin etrafında, ona sağlık getirecek, onu mutluluk içerisinde yaşatacak şekilde kontrol ve dengeleme aracı anlamında görmektedirler (Uysal, 2015, 61).

3.4. Özgür İrade

Özgür irade New Age akımının köşe taşı denilebilecek parçasıdır ve her birey dünyanın ilahi programının bütünü içerisinde bir nüvesidir. İnsanın dünyaya gelmesi ile birlikte ona bahşedilen hayat, sert bir şekilde belirlenmiş çizgileri olan bir hayattır denilemez. Yalnızca bugüne dek yaşanan tüm yaşamların toplamından ibarettir ve burada ana sınırlar belirlenirken özgür irade kullanılmıştır (Aubyn, 1998, 132).

“Ancak kendini disipline edebilen bir bilinç özgür iradesine hak kazanır. Doğal özgür irade ilkeldir ve içgüdüselidir. Evrime bu yoldan çıkılır. Sonra Tanrı yolunda yürünür.” (Çorak, 1996, 679).

3.5. Zodyak Çağı

Zodyak kavramı, “yaşam çemberi” bazen de “yaşayan varlıkların çemberi” olarak Eski Yunancada tanımlanmıştır. Bu çağ 30'ar dereceden oluşmuş 12 burçtan meydana gelmektedir. Bu burçlar bir takvim yılı boyunca ay ay olmak üzere değişiklik göstermekte-

dirler. Bu çağlar sırasıyla aslan, yengeç, ikizler, boğa, koç, balık ve kova çağlarından meydana gelmektedir (Uysal, 2015, 57).

Kova çağına 1880'lerde adım atılmaya başlanmıştır ve bu dönemde hem maddi alanlarda hem de bilimsel alanlarda hızlı ilerlemeler gözlenmiştir. Yine bu dönemde telgraf ve telefon gibi insanların iletişim kurabileceği araçlar, onun dışında yine çok önemli bir icat olan uçak ortaya çıkmıştır. Bütün dünyada egemen olacak ve New Age hareketi ismiyle ortaya çıkacak bir akımın temellerinin atıldığı ilk bölüm ortaya çıkacaktır. Zodyak burçları tek tek etkin oldukları zaman dilimlerinde, o zamanlarda dünyaya gelmiş bireylere ve evrene bazı özellikler açısından yansımıştır (Aubyn, 1998, 121).

3.6. Din ve Ruhsallık

Dilimizde din kavramının batıda kullanılan "religion" kavramı bağlamak kelimesinin kökünden gelmektedir. Dinin amacı bireyleri yeniden Tanrısal olana bağlamaktır (Aubyn, 1998, 114). Ruh kelimesi yaşayan varlıklarda yaşamı sağlayan esas eleman diye adlandırılır ve bazen nefis terimi ile anlamdaş olarak kullanıldığı da olur (Yeşilyurt, 2018, 112).

Birçok din Hristiyanlık ruhlarını yüce yaratıcıya bağlamayı değil de onları baskın olan kilisenin yönetimi dahilinde tutmak için dünyevi kaideler ve yine din dışındaki bazı yasalarla bağlamışlardır. O nedenle dinin gerçek görevi unutulmuş ve asıl olması istenen ruhsallıktan çıkıp bazı bakımlardan içi boş olan bir kalıba bürünmüştür. Kilise Tanrıyla insanlar arasında çok önemli bir mesafe ortaya çıkarmıştır ve bu nedenle insanlar Tanrıya değil aslında otorite kurmak isteyen kiliseye yönlendirilmişlerdir. Kiliseler öğretilerini yapmadıkları takdirde insanları, cezaya maruz kacakları şeklinde korkutmuşlardır (Aubyn, 1998, 114-115).

3.7. Ruhsal Rehberlik

İnsanlar akıl, ruh ve beden üçlüsünden meydana gelmiştir ve bunlardan beden tamamıyla maddeden oluşmuştur. Ruh ise diğer aleme akıllı birlikte gider yani maddi olan beden bir önem arz etmez. Asıl olan ruhtur. Ruh bedenle birlikte etkileşime geçer yani

bedeni hareket ettirir, etkisi altına alır ve yönetici kendisidir (Baloğlu, 2001, 167).

Her insana, hayata geldiği anda bir kılavuz atanır ve farklılık oluşturan çok istisnai olay olmadığı sürece bu kılavuzun, kişinin yaşamı boyunca onunla kalacağı kabul edilmiştir ve bu rehberin görevi spiritüel yönde bireye destek olmaktır (Uysal, 2015, 53). Birey, hayatında farklı dönemlerde, farklı zamanlarda, kendi kılavuzu dışındaki varlıklardan da destek alabilir. Bu bahsedilen varlıklar, genel olarak bireyin üyesi bulunduğu tinsel planının ya da ailesinin tinsel boyutta varlığını sürdüren bazı koşullarda beraber iş yaptığı bireylerdir. Alınacak destek, genelde ilişkinin kurulacağı bir yol ortaya çıkarmayı öğrenmektir. Bunu da doğru bir şekilde yapabilmek için konuyla ilgili deneyimli bireylerin yardımının alınması gerekmektedir (Aubyn, 1998, 62). New Age çağı ruhçuluk potansiyelinin geliştirilerek meydana sunacağı bir dönem olacaktır. Hem bireysel değişiklik hem de yeniden var oluşun ortaya çıkacağı bir dönem olacaktır. Bunun sonucunda da birey kendi dünyaya gelme hakkını ve yine sınırsız yaratma kuvveti ve yaratıcılıkla bir olma durumunun hakkına erişecektir (Özkan, 2006, 138).

3.8. Çakra

Çakra kavramı çok eski zamanlara dayanmaktadır. Bugünkü modern dünyada da gitgide çoğalarak artık kabullenilmektedir ve bu düzen hem dünyaya hem de insanın fiziksel özelliklerine de uygulanabilen bir sistemdir. Buna göre bireyde yedi adet esas çakra vardır ve bunlar farklı bölgelerde bulunmaktadır (Aubyn, 1998, 39). İnsan bedenindeki çakralar yani enerji noktaları yukarıdan aşağıya doğru sıralanırsa; ilk sırada tepe ve devamında alın, boğaz devamında kalp, mide sonrasında göbek ve kök çakralarından oluşmaktadır. Bu çakraların hepsi birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Çakra sistemi düzenli çalışırsa her bir çakra kendine has enerjisini ortaya çıkarır. Çakraların olumsuz çalışmasının bazı sebepleri vardır bazen genetik sebepler etkili olabileceği gibi bazen de bireydeki stres, korkular, geçirecekleri rahatsızlıklar, duygusal problemler gibi sebepler buna yol açabilmektedir (Aubyn, 1998, 40).

3.9. Dünya Enerjileri

Dünyanın kendine has tabii bir kuvveti ve yine güçlü bir enerjisinin olduğu düşünülmektedir. Dünya, sahip olduğu tüm özelliklerle hayatta olan canlı organizma şeklinde ifade edilmektedir. İçindeki her şeyiyle yani içindeki canlılar, havası, mineralleri, suyu toprağı gibi tüm her şeyiyle bir arada olan bir bütünlük olarak düşünülür ve gerçekten kendi içerisinde bir enerjisinin olduğu tartışılmaz bir gerçek olarak görülür. Tıpkı insanların vücudundaki sistemler gibi dünyanın da üzerinde negatif ve pozitif sahalar bulunmaktadır. Bunlar, zeminin yapısı ve girdabından oluşup enerji sistemleri şeklinde tüm dünyayı çevrelemektedir. Bu sistemi “ley hatları” olarak isimlendiren kişi arkeolog Watkins’tir (Uysal, 2015, 51).

Bu kanallar iki adet enerjiden meydana gelmektedir. Negatif olanlara, kara akım; pozitif olanlara ise beyaz akım denilmektedir. Tıpkı bedenimizdeki meridyenlerin de akupunktur tedavisi yapılırken iğnelerle harekete geçirilmesi ve bunun sonucunda da şifanın sağlanabilmesi gibi belirlenen noktalarda ortaya çıkarılan yapıtlar da benzer bir biçimde enerji sahalarını kullanabilmek için etkinleştirilmiştir. “İnsan vücudunda 12 adet merkez 8 adet özel meridyen 20 adet de meridyen belirlenmiştir. Dünyada da 20’i üçgen 12 adet de beşgen olmak üzere farklı enerji sağları belirlenmiştir.” (Uysal, 2015, 51). Negatif hatlar olumsuz durumların ortaya çıktığı mekanlarda dengenin bozularak negatif enerjiyi biriktirmesine yarar ve sonuçta buralarda bir kara akım sınırı meydana gelir bu durum insanın hastalandığı zaman vücudundaki enerjinin azalmasına benzeyen bir şey ortaya çıkarır. Pozitif hattı ise genelde dini değer verilen güçlerin üzerinde bulunduğu alanlardır. Örneğin Mekke’de Kâbe buna örnek verilebilmektedir (Uysal, 2015, 51-52).

3.10. UFO Kültü

“UFO kültürü, New Age akımının bir yansımasıdır. Mistik yapısı olan kült, daha çok bilinmeyen ve görülmeyen uzaysal varlıklarla irtibat kurulması sonucu, onların mesajlarıyla oluşmuştur. 1960’lı yıllarda California çıkışlı olan UFO kültürünün temel yapısı,

Hıristiyan dünyasında heretik bir yansıma olarak değerlendirilmiştir.” (Biçer, 2006, 27).

New Age hareketini benimseyenler, bedensiz veya bilgi sahibi olunamayan varlıklarla irtibat halinde olduklarını söylemektedirler. Böyle bir anlayış, uzaydan gelen varlıklar ya da bilgiler görüşüyle ön plana çıkmaktadır. Böyle düşünülünce de bu kült, Yeni Çağ hareketinin önemli bir tezahürü olarak ortaya çıkmıştır (Biçer, 2006, 29). Bu hareketi benimseyenler UFO kültürünün temel yapısını tinsel varlıklardan elde edilen haberlerden bu verilerden oluşturmaktadır. Hareketin önde gelen savunucularının, farklı gezegenlerdeki doğaüstü varlıklarla bir etkileşim şeklinde oldukları kabul edilir. Bu önderlerin ölümsüz diyerek isimlendirdikleri manevi varlıklarla da iletişimlerinin oldukları düşünülmektedir (Biçer, 2006, 30). Bu harekette uzaylı varlıklar alelade varlıklar olarak değerlendirilmemektedirler. Tam tersine doğaüstü kuvvetlere sahip olan ve aynı zamanda insanların düşündüklerini okuyabilme gibi özelliklere sahip olan varlıklar şeklinde görülmektedir. İçinde bulunduğumuz zamanda bazı hareketlere de “UFO dinleri” denilmesinin ve bu hareketlerin aslında dinlerde olan aşkın olma özelliği, ahlak sistemleri ve inanç esasları gibi şeyleri kendilerine özgü olarak UFO inanışlarına uyarlayıp bir çeşit inanç düzenine çevirmeye çalışmaktadırlar. İlk başta daha küçük hareketler gibi başlayan bu gruplar sonraki zamanlarda inandıkları şeylerin propagandasını yapacak çok geniş çaplı organizasyonlar şeklini almışlardır (Yeşilyurt, 2018, 221).

4. New Age Hareketinin Sosyolojik Boyutu

4.1. New Age Hareketinin Faaliyet Alanları

New Age hareketi, misyonerlik faaliyetleri ile genişletilip çok geniş çaplı bir alanda faaliyet yürütmektedir (Özkan, 2006, 141-142). Bu hareket biraz dağınık bir hareket olduğu için çok fazla çizilmiş kesin hatları yoktur ve sadece belli bir topluluğa hitap etmemektedir. Başında kesin bir kurucu ya da bir liderin olmadığı bir akımdır. Bu akımı ayakta tutan en önemli faktör, hareketin başındaki kişilerin yaptıkları ulusal yayınlar, verdikleri konferans-

lar, yine birçok bölgede verdikleri seminerler ve konu ile ilgili çıkarılan kitaplardan oluşmaktadır (Acar, 2009, 61).

Bu akımın faaliyet sahaları: Psikoanaliz, bioenerji, astroloji, benlik analizi, benlik geliştirme terapileri, konsantrasyon antrenmanı, değişken aksiyonlu analiz, pozitif düşünme programları, psikodrama, meditasyon, telepati, müzik, sessiz tedavi, reenkarasyon, genel tıp, şekil tedavisi, transendantal yoga, hipnoz, kendini tatmin antrenmanı, ferdi hipnoz, bitkisel geri tepme, Zen Budizmi, saldırganlık antrenmanı, kahinlik, tarot, ökoloji, büyü, Sufi dansları, rüya yorumu, anlam genişletme gibi değişik alanlarda faaliyet göstermektedirler. Bu sebepten ötürü bu akım, “çeşitlilikte birlik” diye de adlandırılmaktadır (Özkan, 2006, 142).

4.2. New Age Hareketinin Organizasyonları

Yeniçağ grupları kült diye adlandırılabilir. Bu toplulukların geniş çaplı bir hareket diye tanımlanmaları çok kabul görmemektedir. Çünkü gruplar tek olarak değerlendirildiklerinde akımı ortaya koyacak bir nizama ya da bir oluşuma sahip olmadıkları görülmektedir (Köse, 2011, 134).

Okumak, hareket mensuplarının hayatlarının çok önemli bir noktasında yer almaktadır. Okumaya çok önem vermektedirler. Bu yüzden de kitaplar, dergiler, yine ortaya konulmuş süreli yayımlar, bu akım mensuplarını toplayan bağ kurmalarını sağlayan merkezi yayınlardır. Önde gelen dergilerden “Body & Soul ve New Age Journal” dergileri hareketin ulusal anlamda çok önemli dergileridir. Bu dergiler mensuplarının aralarındaki iletişim kanalı olarak görülmektedir ve ciddi anlamda ortaya konulan fikirler, yine tasarlanan uygulamalar ve hareketle ilgili ortaya konulmuş bilgileri duyurmak amacıyla önemli görevler üstlenen dergilerdendir. Bunun dışında gazeteler de yine özellikle metropol şehirlerde iletişim kurmada çok önemli bir görevi yürütmektedirler. Coğrafi açıdan daha küçük bölgelerde ise oralarla ilgili yapılmış yayınlar da yine bu görevi yürütmektedir. Bu yayınlarda ortak amaç hareketin yapısını insanlara bu iletişim kanalları vasıtasıyla duyurmaktır (Acar, 2009, 61). Bu akım, üzerine yenisini ekleyip, artarak devam eden

şekilde bir faaliyet alanına sahiptir. Bunlar arasında, kulüpler, kamplar, atölyeler, festivaller, okullar, kurslar, alışveriş merkezleri, okuma grupları vardır. Hareket mensubu insanların birçok alternatifini bulunur ve hayatları boyunca yalnızca bir topluluğa ait olma davranışını daha az sayıda sergilemektedirler (Başkaya, 2006, 130). Tanınmış ve toplum tarafından kabul görmüş kişiler tarafından yapılmış TV programları da hareketin yayılması için önemli bir işlev yürütmektedir. Bu konuda Shirley MacLaine TV programları ve ortaya çıkardığı kitaplarla bu hareketli benimseme ve aynı zamanda hareketin yayılması konusunda gayret gösteren önder insanlardandır. Ülkemizde ise Bedri Ruhselman yine Ergün Arıkdal isimleri bu konuda çaba gösteren isimlerdendir (Acar, 2009, 61).

Bu hareketi pratiğe döken insanlar genelde hareketin faaliyet alanlarında olan, yoga, astroloji, şifa yöntemleri bunlar dışında yine meditasyon gibi insanların da dikkatini çeken uygulamalarla meşguldürler. Dolayısıyla da bunların ortaya konulması için uygulamaları bilip öğretecek yönlendiricilerin olmaları gerekmektedir. Bu yönlendiricilerin de belirli birikime sahip, araştırmacı, uzman kişiler olmaları gerekmektedir. Dolayısıyla da bu yönlendiriciler hareketin yazarları olarak ortaya çıkmaktadır. Bunlar bazen insanlarla karşılıklı olarak iletişime geçmişler, bazen de bir araya gelmeden uzaktan bağlantı kurmuşlardır. Sonuçta da bu hizmeti almak isteyen birçok kişiye hizmet edilerek amaç gerçekleştirilmiştir. Hareketin uygulayıcılarının doğru insanlardan seçilmesi çok önemlidir. Çünkü bu hareket zaten hareketi uygulayanlar ve bu danışmanlık hizmetini alanlar arasındaki doğru iletişimin kurulması ile gerçekleşen bir harekettir. Dolayısıyla da hareketi uygulayacak kişinin birçok alanda bilgi ve yeterliliğe sahip olması gerekmektedir (Acar, 2009, 61).

5. New Age Hareketinin Türkiye'deki Faaliyetleri

5.1. Yeni Dini Hareketlerin Misyonerlik Faaliyetleri

Bu hareketler, ilk meydana çıktıklarından bu yana üye toplayabilmek ve hareketi yaygın hale getirebilmek için, farklı stratejiler ortaya koymaktadırlar. Hareketlerin başındaki kişilerin akıllarında

oluşabilecek kuşkuları ya da soru işaretlerini cevaplayıp, insanları mensupları haline getirmek için ciddi anlamda çok geniş çaplı çalışmalar yürütmektedirler. Bir akımın lideri ne kadar çok çaba gösterirse, aktif olursa ve insanları etkileyebilme gücüne sahipse o akım, aynı oranda birey kazanabilmektedir. Sonuç olarak, bu hareketlerin yayılması bol motivasyon ve gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilen misyonerlik çalışmalarına bağlı ortaya çıkmaktadır (Turan & Uzun, 2018, 139).

5.2. Hareketin Türkiye’de Ortaya Çıkışı

Batıda ortaya çıkmış New Age akımı, teknolojinin de etkisiyle çeşitli yayıncılık etkinlikleri, seminerler, kitaplar, videolar, şifa yöntemleri gibi yöntemlerle dünya üzerinde süratli bir şekilde yayılma göstermiştir (Doğan, 2020, 59). Türkiye, batıdan farklı olarak, gelişen teknoloji, sanayi devrimi, modern unsurlar ve sekülerleşme gibi olaylar karşısında değerlerinden, geleneklerinden, örf ve adetlerden çok keskin bir şekilde kopmamıştır. Geçiş aşamalar şeklinde gerçekleşmiştir. Bu yüzden New Age hareketinin Türkiye yayılması konusunda diğer ülkelerle benzerlikler olduğu gibi farklılıklar da olmuştur (Pınarbaşı, 2020, 118). Hareketin Türkiye’de ortaya çıkışı, kişisel ve sosyal olarak yeni bir ruhsal farkındalık döneminin ortaya çıkışı beklentisi biçiminde meydana gelmiştir (Başkaya, 2016, 116). Türkiye’de ilahi dinler dışındaki manevi arayışlar, daha çok yeni olduğu için toplumda çok yer etmemiştir. Türkiye’de New Age hareketinde bilinen ilk yapısal süreç Bedri Ruhselman’ın öncülüğünü yaptığı gruptur (Pınarbaşı, 2020, 119).

5.3. New Age Hareketinin Türkiye’deki Faaliyetleri

Bedri Ruhselman ile başlayan süreç, Refet Kayserilioğlu ve yandaşları ile devam etmiştir. Bedri Ruhselman’ın bilimsel olarak yapmış olduğu ruh araştırma faaliyetlerine ondan sonraki liderler de eklemeler yaparak soyut varlıklarla iletişime geçtiklerini iddia etmişlerdir. Bu hareket mensupları 1964’ te “Beyti Dost” adı verilen soyut bir varlık ile bir araya geldiklerini ve bu varlığın belirlediği ilkelere uydıklarını, hayatlarına buna göre yön verdiklerini bildirmişlerdir (Biçer, 2006, 32).

Bu hareketin faaliyetlerini yapan ve hareket içerisinde son derece önemli görülen gazete ve dergi gibi yayın organlarında astroloji sayfaları, bunun yanında burçlarla ilgili bilgiler, yine fallı ilgili bilgilerin verildiğine çok sık rastlanmaktadır. Bu durum popüler hale getirilmeye çalışılmaktadır. Bunun dışında Uzakdoğu ile ilgili reenkarnasyon, ruhçuluk, terapi, meditasyon ve yoga merkezleri gibi merkezler popüler hale getirilmektedir. Ayrıca toplumda UFO'lara rastladığını dillendiren insanların bildirimleri, bunu bazı yayın organlarında göstermeleri, bunun yanında bazı insanların uzaylılarla iletişim kuruyorum diyerek etraflarına başka insanlar toplamaları, medyumluk, büyü yapma gibi konuların çok fazla dile getirilmesi, TV kanalları ve özel yayın kuruluşları tarafından konu ile ilgili bilinçli olarak çekilip gösterilen filmler, televizyon programları ve aynı zamanda senaryoları bu konuları içeren diziler yayınlanmaktadır. Bu tür etkinlikler teknolojinin gelişmesi ile birlikte katlanarak artmaya devam etmektedir (Aydın, 2015, 79). Türkiye'de faaliyetlerini yaydıkları dergilerde faaliyet alanlarıyla ilgili insanların dikkatini çekecek ve mensup kazanmalarını sağlayacak çalışmalar yapmaktadırlar. Bir dergilerinin "UFO Kaçırmaları Gerçek mi?" başlıklı bir bölümünde bu durumla karşılaşanların kendileriyle hemen iletişime geçmeleri gerektiğinin çağrısını yapmışlardır. Ve ilgili iletişim bilgileri de verilmiştir (Kalalı, 2004, 38-40).

Ruhselman'ın 1950'de kurduğu Metapsişik Tetkikler ve İlmi Araştırmalar Derneği ve sonraki senelerde aynı dernek mensuplarınınca 1994'te oluşturulan İnsanlığı Birleştiren Bilgiyi Yayma Vakfı (BİLYAY), ruhsal inançlar ile alakalı hem bölgesel hem ulusal hem de uluslararası alanlarda faaliyetler yürüten kuruluşlardandır. Bunlara Adana Ruhsal Araştırmalar Derneği yerel yapılanmaları da eklenebilir. New Age hareketine bağlı tarikatların birçoğunun Türkiye'de üyeleri mevcuttur. UFO tarikatları içinde Türkiye'de en yaygın olan Rael akımı, Scientology ve Hint ve Uzakdoğu kaynaklı akımlar da ülkemizde yer edinmişlerdir. Ayrıca, Bülent Çorak önderliğindeki Dünya Kardeşlik Birliği Mevlâna Yüce Vakfı, Bülent Çorak'tan ayrılıp kendi topluluğunu oluşturan Ö. Cenap Baş-

man'ın öncülüğünü yaptığı Maron hareketi de Türkiye'deki New Age hareketlerindedir (Biçer, 2006, 32).

Sonuç

Modern Çağın hayata girmesiyle birlikte insanlar dini ötelemiş ve bu da beraberinde manevi eksikliği getirmiştir. Geleneksellik zayıflamış, modern olan popülerleşmiştir. Batıdaki bazı olaylar kaynaklı ortaya çıkıp genişleyen ve zaman içerisinde de birçok ülkeye dağılan, birçok farklı sahada hareket eden, New Age hareketi köklü dinlerden ve aynı zamanda modern çağ şartlarından da yoğun şekilde etkilenerek ortaya çıkmıştır. Yani bu hareket hem batıdan hem de doğudan öğretilerin alınması sonucu modernliğin de eklenmesiyle birlikte bir sentez halinde ortaya çıkmıştır.

New Age hareketi, üyelerine, katı öğretiler benimseme zorunluluğu koymadığı için hareketin etrafında üye toplama konusunda hiçbir zorlanma yaşanmamıştır. Hareketin tam olarak nerede başladığı ya da son bulacağı, içerisinde barındırdığı birçok aktivite ve inanç birleşimlerinden dolayı tam olarak bilinmemektedir. Tam olarak bir yaratıcı ya da dini otoriteye bağlı olmadıkları için kesin bir kurucusu olmamaklar birlikte faaliyet alanları da çok farklı alanlardan oluşmaktadır.

Bu harekete göre içinde bulunan çağda insan, Tanrısal güç anlamında güç kazanıp Dünya üzerinde çok kolay ve istediği gibi bir hayat elde edebilmektedir. Diğer dinlerdeki gibi kesin uygulanması gereken kurallar yerine, enerji, kişisel gelişim gibi kavramlar dile getirilerek faaliyet yürütmektedirler. Bireyi hep ön planda tutması, olumlu düşünme, pozitif düşünce, dünyaya ve hayata önem verme bu hareketi öne çıkaran, popüler kılan sebeplerdendir.

New Age hareketi farklı uygulamalarla, insan hayatlarında farklı etkiler ortaya çıkarmıştır. Hipnoz ve yoga gibi yöntemlerin sağlık alanında tedavide kullanılması buna örnek gösterilebilir. Manevi anlamda eksiklik hissedenlerin ve bu sebeple de arayışta olan insanların, alternatif bir arayış içerisindeyken bu yöntemlere başvurup manevi anlamda rahat hissettiklerini belirtmişlerdir.

Türkiye'de de faaliyet gösteren bu akım, sosyal medya, TV

kanallarında yayınlanan filmler, diziler, sağlık alanında, kitap ve dergilerde, spor sahasında kişisel gelişim alanlarında çok geniş faaliyet alanı sunmuştur.

Kaynaklar

- Acar, Rumeysa. *New Age Hareketi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Albaskan, Metin. *Yeni Çağ'da İçsel Kıyamet ve Değişim Zamanı*. İstanbul: New Age Yayınları, 2006.
- Aubyn, Lorna St. *New Age: Yeni Çağ Akımı*. çev. Nuray Mines & Ercan Arısoy. İzmir: Ege Meta Yayınları, 1998.
- Aydın, Cüneyd. *İnsanın Anlam Arayışı ile Yeni Çağ İnanışları Arasındaki İlişki*. Samsun: On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.
- Baloğlu, Adnan Bülent. *İslam'a Göre Tekrar Doğuş (Reenkarnasyon)*. Ankara: Kitâbiyât Yayınları, 2001.
- Başkaya, Şafak. *New Age Hareketi: Modern Bir Dinsellik Biçiminin Sosyo-Kültürel Analizi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Biçer, Ramazan. "Heretik Bir New Age Tarikatı Dünya Kardeşlik Birliği Mevlâna Yüce Vakfı", *Ekev Akademi Dergisi* 10/29 (2006), 27-50.
- Biçer, Ramazan. "Küreselleşme: İslam Teolojisi Bağlamında Bir Yaklaşım", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18 (2008), 50-88.
- Bilgi Kitabı*. ed. Vedia Bülent Çorak, İstanbul: Dünya Kardeşlik Birliği Mevlâna Yüce Vakfı, 2. Basım, 1996.
- Develi, Hazal. *Modern Toplumda Batıl İnançlar ve New Age Akımı*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Doğan, Elif. *Türkiye'de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Kalalı, Hürriyet. "Kaçırılma Vakaları", *New ge Yaşam Dergisi* 1 (Eylül 2004), 38-39.

- Köse, Ali. *Kutsalın Dönüşü: 21. Yüzyılda Dinin Geleceği*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2014.
- Köse, Ali. *Milenyum tarikatları: Batı'da Yeni Dini Akımlar*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2011.
- Özkan, Ali Rafet. *Kıyamet Tarikatları: Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
- Pınarbaşı, Gülenay. *Kültür Endüstrisi Bağlamında New Age Uygulamalarından-İnançlarından Astrolojinin Facebook Dolayımı İçerik Analizi (2018-2019)*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, 2020.
- Turan, Süleyman & Uzun, Sema Nur. "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 18/3 (2018), 137-174.
- Uysal, Emre. *20. Yüzyıl New Age Akımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz*. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Yeşilyurt, Temel. *Çağdaş İnanç Problemleri*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 4. Basım, 2018.